

267: Namazların Cem Edilmesi

Musa Ebu Cafer

8 Ağu, 2017

<https://ilimvecihat.com>

SORU

Selamun aleykum hocam, Allah (azze ve celle) hayrınızı versin. Hocam akşam namazı hangi durumlarda yatsıyla cem edilebilir? CezakeAllahu hayren.

CEVAP

Aleykum selam ve rahmetullahi ve berekatuhû. Hamd âlemlerin rabbi olan Allah'a, salât ve selam efendimiz Rasûlullah'a, ehli beytine, ashabına ve yolunu takip eden mü'minlere olsun.

Namazın cem edilme meselesi, sebep yani özür olduğu zaman cem edilebilir. Özür olmadığı zaman cem etmek caiz değildir. Hatta âlimlerimiz özürsüz namazı cem etmeyi büyük günahlardan saymışlardır. Çünkü Allah-u Teâlâ şöyle buyurmaktadır: **“Namaz müminler üzerine vakitleri belli bir farzdır.”** (Nisa, 103)

Namazları şu sayacağım hallerde cem edebiliriz:

- 1.Hacda Arefede öğle ile ikindi, müzdelifede akşam ile yatsı cem edilir.
- 2.Seferdeyken İmam Malik, İmam Şafi ve İmam Ahmed'e (*rahimehullah*) göre cem edilebilir. İmam Ebu Hanife (*rahimehullah*) cem etmeyi caiz görmemektedir. Kuvvetli görüş cumhurun görüşüdür, yani namaz cem edilebilir.
- 3.Hastalıkta meşakkat yani sıkıntı varsa İmam Malik, İmam Ahmed'e ve Şafi mezhebinden bazı fakihlere göre cem yapılabilir. İmam Nevevi “bu görüş kuvvetlidir” demektedir. Bu görüşe varan âlimler hastalıktaki meşakkati sefer meşakkatine kıyas etmişlerdir. Ancak İmam Malik'e göre bu cem ancak ikindiye öğleye, yatsıyı akşama çekerek yapılabilir, tehir etmek yani ertelemek caiz değildir demiştir.
- 4.Yağmur yağarken ve çok soğuk havalarda Maliki, Şafii ve Hanbeli mezhebine göre cem edilebilir. Ancak Maliki mezhebi takdim (ikindiye öğleye, yatsıyı akşama çekerek) caiz olur demişler.

Şafilere ikindiye öğleye çekebilir. Öğle ikindiye ertelenmez. Akşam ile yatsı namazında ikisi de (takdim ve tahir) olur demişler.

Maliki ve Hanbeli mezhebinde şiddetli çamur halinde de cem yapılabilir demişler. Şafilere bazı âlimler bu görüşü kabul etmiş ve İmam Nevevi bu görüşü kuvvetli görmüştür.

(Bu anlatılan hal camiye gidip cemaatle namazını kılan kişiler için geçerlidir. Evinde veya iş yerinde kılanlar için geçerli değildir. Çünkü onlar için meşakkat söz konusu değildir.)

5.Korku vaktinde Hanbeli mezhebi cem edilebilir demiştir. Bu görüşe Şafilere bazı âlimler katılmış, Maliki mezhebinde cem edilebileceğine dair rivayet bulunmaktadır.

6.Genel anlamda özür varken, yani zaruri hallerde cem etme konusunda Hanbeli mezhebi geniş davranmış ve cevaz vermiştir. Örneğin kendisine veya malına veya ailesine zarar gelmesinden korkarsa veya geçimini sarsacak bir durum hasıl olursa namazları ihtiyaç üzere cem edebilir demişler. Ancak diğer mezhepler bu görüşe varmamışlardır. Ancak bazı âlimler, mesela Malikilerden Eşhab, Şafilere İbni Münzir, İbni Sirin, İbni Şubrume gibi âlimler adet edinilmediği müddetçe cem edilebilir demişlerdir.

Bu görüşte İslam ümmetine genişlik vardır. İhtiyaçlarda kullanılabilir. Mesela ameliyata girmiş olan bir doktor ameliyattan çıkamayınca cem edebilir. En doğrusunu Allah (*celle celaluhu*) bilir.

Allah'a hamd ve Rasûlü Muhammed'e salât ve selam olsun. Davamızın sonu âlemlerin Rabbi olan Allah'a hamd etmektir.